

Zagospodarowanie turystyczne w gminie Krynica-Zdrój

1. Uwagi wstępne

Gmina Krynica-Zdrój leży w województwie małopolskim we wschodniej części Beskidu Sądeckiego i zajmuje obszar o powierzchni 14 518 ha (w tym miasto Krynica około 4000 ha). W skład gminy wchodzi następujące sołectwa: Berest, Czyrna, Mochnaczka Niżna, Mochnaczka Wyżna, Muszynka, Piorunka, Polany i Tylicz. Od północy gmina graniczy z gminą Grybów, od zachodu z gminami Piwniczna i Łabowa, od południowego wschodu z gminą Muszyna. Granicę południową stanowi granica państwa Polski i Słowacji.

Obszar gminy zamieszkuje około 18,5 tys. osób, z czego 70% w mieście Krynica. Najmniej ludności liczy sołectwo Czyrna (ok. 1,6% ogółu), a najwięcej Tylicz (ponad 10% ogółu mieszkańców gminy). Średnia gęstość zaludnienia wynosi w gminie Krynica około 125 osób/km², przy średniej dla województwa małopolskiego 212 osób/km² (*Rocznik...*, 1988). W Krynicy gęstość zaludnienia wynosi 326 osób/km².

Ludność w wieku produkcyjnym stanowi około 56% ogółu populacji gminy, ponad 30% ludność w wieku przedprodukcyjnym. Około 16% ludności gminy utrzymuje się wyłącznie z pracy we własnym gospodarstwie rolnym (około 1300 indywidualnych gospodarstw rolnych). W strukturze agrarnej dominują gospodarstwa o areale poniżej 1 ha (36%). Gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 10 ha stanowią niecały procent ogółu gospodarstw. Średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenach wiejskich wynosi 6,4 ha, a w Krynicy 4,5 ha (*Strategia...*, 1999). Na terenie gminy Krynica działalność gospodarczą prowadzi 1426 podmiotów, z czego 1216 (85%) w samej Krynicy. Najwięcej podmiotów gospo-

* Dr Jolanta Teneta-Płotkowiak jest zatrudniona na stanowisku adiunkta w Katedrze Turystyki i Rekreacji Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie.

Mgr Wojciech Swędziół jest asystentem w Katedrze Turystyki i Rekreacji Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie.

darczych działa w sferze handlu i usług (w tym turystycznych). Około 90% ogółu podmiotów gospodarczych należy do osób fizycznych lub spółek cywilnych. W rankingu atrakcyjności inwestycyjnej miast nie mających statusu miasta powiatowego, opracowanym przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Krynicy sklasyfikowano na 204 miejscu wśród 508 miast objętych rankingiem.

2. Podstawy zagospodarowania turystycznego

W terminologii marketingu produktem może być wszystko, co stanowi przedmiot wymiany, ponieważ służy zaspokajaniu czyichś potrzeb. Produktem bywa przedmiot, usługa, miejsce, organizacja lub idea. Turysta może zaspokajać swoje potrzeby nabywając przyczepę kempingową (dobro materialne), nocleg w hotelu (usługa), angażując przewodnika (osoba), przyjechać do określonego miasta w celach krajoznawczych (miejsce), stać się członkiem stowarzyszenia turystycznego (organizacja) lub zwolennikiem ochrony przyrody (idea) (Kotler, 1980, s. 20).

W większości przypadków produkt turystyczny jest kompozycją kilku usług, które łącznie tworzą tzw. pakiet, czyli zestaw usług turystycznych służących zaspokajaniu komplementarnych potrzeb.

Zagospodarowanie turystyczne jest komplementarnym składnikiem produktu turystycznego. Można w nim wyodrębnić trzy podstawowe dziedziny:

- 1) ochronę i przystosowanie do potrzeb ruchu turystycznego walorów turystycznych,
- 2) zapewnienie możliwości dojazdu do nich,
- 3) zapewnienie turystom niezbędnych warunków egzystencji, co dotyczy samej podróży oraz samego pobytu, a więc przede wszystkim zaspokojenia potrzeb noclegowo-żywnościowych (Rogalewski, 1977, s. 7).

Tak więc elementy bazy materialnej obejmują: bazę komunikacyjną, noclegową, żywieniową i towarzyszącą. W skład zagospodarowania turystycznego wchodzi zarówno elementy turystyczne, jak i paraturystyczne. Elementy turystyczne obejmują przede wszystkim ruch turystyczny, paraturystyczne służą innym działom gospodarki oraz ludności miejscowej, jednocześnie przeznaczone są także dla turystów. Wynika z tego, że produkt turystyczny posiada związki z infrastrukturą państwa oraz innymi działami gospodarki, a więc nie istnieje jednolita branża turystyczna, a potrzeby turystów zaspokajają różne działy gospodarki.

Występowanie walorów turystycznych cechuje przestrzenność, co bezpośrednio wpływa na lokalizację bazy materialnej, czego efektem jest konieczność przybycia popytu w miejsce podaży turystycznej. Należy zaznaczyć, że produkt turystyczny cechuje strukturalna elastyczność, co oznacza, że turysta często wybiera pomiędzy różnymi wariantami poszczególnych elementów produktu.

W skład zagospodarowania turystycznego wchodzi urządzenia turystyczne oraz usługi dzięki nim świadczone. Jeśli chodzi o usługi to bierze się pod uwagę

szereg czynności zaspokajających potrzeby turystów przed, podczas i po podróży oraz w czasie pobytu w miejscu docelowym. Mogą być one skierowane na osobę turysty, bądź na przedmioty przez niego posiadane, co szereguje funkcje pełnione przez usługi turystyczne na trzy grupy (Łazarek, 1999, s. 30):

- 1) dostarczające towary do zaspokajania potrzeb człowieka,
- 2) oddziaływanie bezpośrednio na osobę turysty,
- 3) utrzymujące elementy wyposażenia turysty w stanie przydatności do użytku.

3. Analiza systemu komunikacyjnego, bazy noclegowej, gastronomicznej i towarzyszącej

System komunikacyjny

Podstawowym zadaniem systemu komunikacyjnego jest zapewnienie łatwego dostępu do punktów będących punktami docelowymi turystyki pobytowej albo bazami wyjściowymi wędrowek i wycieczek (Rogalewski, 1977, s. 50). Dostępność komunikacyjną można podzielić na zewnętrzną i wewnętrzną. Komunikacja zewnętrzna służy dotarciu do terenów występowania walorów turystycznych i nie należy do kompetencji jednostek administracyjnych, a o jej rozwoju decyduje otoczenie zewnętrzne. Komunikacja wewnętrzna umożliwia poruszanie się po tym terenie i dana jednostka administracyjna odpowiedzialna jest za jej stan. Terenem łatwo dostępnym nazywać będziemy także miejsce, do którego można dotrzeć stosunkowo szybko, bezpiecznie i wygodnie. O stopniu dostępności terenów turystycznych decyduje system komunikacyjny, składający się z:

- sieci i stanu technicznego urządzeń komunikacyjnych, a więc linii kolejowych, dróg, lotnisk, portów morskich i śródlądowych,
- wyposażenia tych urządzeń w środki transportu, czyli autokary, pociągi, samoloty, statki,
- organizacji ruchu komunikacyjnego, a więc częstotliwości kursowania pociągów, autobusów, samolotów, itd.

Głównymi węzłami komunikacyjnymi są Nowy Sącz i Krynica-Zdrój. Biegąca południkowo droga tranzytowa Nowy Sącz — Muszyna jest osią komunikacyjną Krynicy-Zdroju, a od wschodu dochodzi do niej droga prowadząca do Tylicza. Krynica-Zdrój i uzdrowiska podkarpackie posiadają dogodny warunki komunikacyjne. Umożliwiła je powstała w 1911 roku linia kolejowa, która stanowi odgańlenie linii Tarnów — Leluchów — Granica Państwa. Dzięki niej Krynica-Zdrój i inne miejscowości posiadają dogodny, bezpośrednie połączenia kolejowe ze wszystkimi większymi ośrodkami miejskimi w kraju. Pociągi w większości przypadków kursują raz dziennie, do Warszawy dwa razy dziennie, do Tarnowa 4 razy dziennie. Linia ta jest jedyną na tym terenie, a więc nie jest dobrym środ-

kiem komunikacji do przemieszczania się po okolicy. Natomiast połączenia autobusowe są bardzo dogodnym połączeniem zarówno z pobliskich okolic, jak i odleglejszych miejsc w kraju.

Dalekobieżne trasy obsługuje wyłącznie PKS. Raz dziennie zatrzymując się na dworcu, przejeżdżają przez Krynicy-Zdrój autobusy do Bielska-Białej, Kielce przez Tarnów, Krakowa przez Piwniczną, Lublina przez Puławy, Łodzi, Nysy, Ostrowca Świętokrzyskiego, Rzeszowa, Tarnowa, Warszawy oraz Zakopanego, natomiast dwa razy dziennie do Stalowej Woli przez Mielec i do Wysowej-Zdroju. Często, bo 8 razy dziennie kursują autobusy do i z Krakowa przez Brzesko. Na wszystkich tych trasach oprócz Tarnowa i Wysowej-Zdroju jeżdżą autobusy pospieszne zazwyczaj doliną Kamienicy przez Łabową. Lokalne autobusy PKS odjeżdżają z Krynicy-Zdroju do Nowego Sącza przez Grybów około 10 razy dziennie oraz do Nowego Sącza wzdłuż Popradu do Żegiostowa, Piwnicznej, Jastrzębika i Złockiego. Autobusami można także dotrzeć do Berestu, Polan, Piorkunki i Czurnej. Natomiast dużym brakiem jest preferowanie godzin dojazdów bardziej do potrzeb mieszkańców niż turystów, szczególnie, że autobusy kursują wczesnym rankiem, w południe, w porze obiadowej i późnym popołudniem. W Krynicy-Zdroju istnieje 6 linii komunikacji uzdrowskiej obsługiwanych przez PKS Nowy Sącz oraz prywatną firmę miejscową. Stan techniczny autobusów, zwłaszcza na liniach lokalnych choć ciągle ulega poprawie pozostawia nadal wiele do życzenia. Po Krynicy-Zdroju można poruszać się również taksówkami, a także dorożkami konnymi, które można zaliczyć do atrakcji turystycznych.

Dostępność komunikacyjną dla indywidualnego ruchu samochodowego zapewnia układ dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Łączna długość dróg powiatowych na terenie gminy wynosi 40,6 km, przy ogólnej długości wszystkich dróg 93,5 km. Gęstość dróg o nawierzchni twardej jest niska — 22,02 km/100 km, przy gęstości dla województwa małopolskiego 110,47 km/100 km.

Wszystkie drogi można uznać za atrakcyjne krajobrazowo, a kilka z nich lub ich części uznawane są za drogi widokowe. Taką drogą jest na przykład trasa prowadząca z Tylicza wzdłuż potoku Mochnaczka do Mochnaczki Wyżnej oraz znaczne części prowadzącej z Grybowa przez Polany, Berest, Krynicy-Zdrój, Muszynę do Piwnicznej i Starego Sącza niezwykle atrakcyjnej tzw. Drogi Karpackiej. Choć do prawie wszystkich miejscowości w gminie można dotrzeć drogami o nawierzchni asfaltowej, to ich stan techniczny pozostawia wiele do życzenia. W mieście Krynicy-Zdroju prawie wszystkie drogi posiadają asfaltową nawierzchnię, jednakże w okresie wzmożonego natężenia ruchu w sezonie zimowym drogi dojazdowe do ośrodków narciarskich na Słotwinach i w Czarnym Potoku okazują się zbyt wąskie i niebezpieczne ze względu na stan poboczy. Rozwój prywatnej przedsiębiorczości doprowadził do powstania licznych rozlewni wód mineralnych, które muszą dostarczać swoje towary na cały kraj. Niestety transport ten odbywa się przez centrum uzdrowiska, powoduje nie tylko zagęsz-

czenie ruchu i związane z tym zanieczyszczenie i hałas, ale także degradację nawierzchni dróg przez „tiry”.

Istotnym problemem w uzdrowisku jest brak parkingów nie tylko ogólnodostępnych, ale przy sanatoriach, pensjonatach i innych ośrodkach. Gmina stara się wygospodarować tereny pod parkingi wszędzie, gdzie jest to tylko możliwe.

Baza noclegowa

Istotną funkcją bazy noclegowej jest umożliwienie turystom pobytu poza miejscem stałego zamieszkania dłużej niż jeden dzień. Urządzenia składające się na bazę noclegową możemy podzielić na:

- obiekty całorocznej eksploatacji, czyli stałe i sezonowe,
- ogólnodostępne (otwarte dla wszystkich turystów) i środowiskowe (dostępne dla określonej grupy osób, bądź organizacji),
- obiekty o różnym standardzie,
- obiekty trwałe (wieloletniego użytkowania) i lekkie (obiekty przenośne).

Stan bazy noclegowej na terenie gminy Krynica-Zdrój przedstawia tablica 1. Liczba miejsc noclegowych na terenie gminy Krynica-Zdrój stanowi ponad 40% wszystkich miejsc w powiecie nowosądeckim. Kwatery prywatne obejmują 15% liczby miejsc noclegowych, pensjonaty 28% ogółu miejsc i 19% to miejsca noclegowe w zakładach uzdrowiskowych. Około 9% miejsc posiadają inne obiekty, a 5,5% posiadają gospodarstwa, których dynamiczny przyrost charakterystyczny jest dla terenów wiejskich gminy Krynica-Zdrój. Natomiast hotele skupiają 3,5% ogółu miejsc noclegowych.

Tablica 1

Baza noclegowa na terenie gminy Krynica-Zdrój w 2004 roku

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba obiektów	Liczba miejsc noclegowych
1.	Hotele	6	278
2.	Pensjonaty	28	2320
3.	Schroniska	1	34
4.	Schroniska młodzieżowe	2	96
5.	Ośrodki wczasowe	26	1270
6.	Ośrodki szkolno-wypoczynkowe	1	24
7.	Domy pracy twórczej	1	24
8.	Kwatery prywatne	74	1246
9.	Zespoły domków	3	821
10.	Zakłady uzdrowiskowe	26	522
11.	Kwatery agroturystyczne	31	444
12.	Inne obiekty	—	717
	Razem	197	8056

Źródło: opracowanie własne w oparciu o: Informacje i opracowania statystyczne, Turystyka w województwie małopolskim w 1999 r., WUS w Krakowie, 2004.

Jak wynika z danych zamieszczonych w tablicy 2, w 2004 roku udzielono ponad 540 tysięcy noclegów. Szacuje się, że średni pobyt gościa w obiekcie noclegowym w 2004 roku wyniósł 6 dni, z tym, że jest on zróżnicowany w zależności od obiektu i tak np. w hotelu wynosi on średnio 3 dni, w pensjonatach 5 dni, w ośrodkach wczasowych 7 dni, a w pokojach gościnnych 8—9 dni. Pomimo tego, że Krynica-Zdrój jest ośrodkiem sportów zimowych najwięcej turystów przyjeżdża do gminy w okresie lipca oraz sierpnia, i dotyczy to zarówno turystów krajowych, jak i zagranicznych. Szacuje się, że do Krynicy-Zdroju rocznie przyjeżdża ponad 3,5 tysiąca obcokrajowców. Najmniej obcokrajowców do Krynicy-Zdroju przyjeżdża w okresie stycznia i lutego, ponieważ preferują oni wyjazd na narty w Alpy. O przyciąganiu turystów decyduje nie tylko ilość oferowanych miejsc noclegowych, ale także jakość usług świadczonych, a niekiedy również cena.

Tablica 2

Korzystający z obiektów noclegowych w gminie Krynica-Zdrój w 2004 r.

Lp.	Rodzaj obiektu	Liczba osób korzystających z noclegów	Udzielone noclegi
1.	Hotele	5896	21 020
2.	Pensjonaty	54 250	283 725
3.	Schroniska	458	892
4.	Schroniska młodzieżowe	310	620
5.	Ośrodki wczasowe	18 113	123 632
6.	Ośrodki szkolno-wypoczynkowe	2300	9020
7.	Zespoły domków	1270	6471
8.	Pokoje gościnne	5280	46 950
9.	Gospodarstwa agroturystyczne	396	4433
10.	Zakłady uzdrowiskowe	8302	44 375
11.	Domy pracy twórczej	199	1534
12.	Inne obiekty	—	55
	Razem	96 774	542 727

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych szacunkowych z Urzędu Gminnego Uzdrawiska.

Do Krynicy-Zdroju przyjeżdża dużo kuracjuszy nie tylko z Polski, ale ostatnio również z zagranicy. W Krynicy-Zdroju znajduje się ponad 10 obiektów posługujących się nazwami: ośrodek sanatoryjno-wczasowy, rehabilitacyjno-wypoczynkowy czy wypoczynkowo-leczniczy, które przyjmują turnusy rehabilitacyjne i posiadają bazę zabiegową. Natomiast ośrodki typowo wczasowe i wypoczynkowe nie posiadają własnej bazy zabiegowej, ale często mają urządzenia sportowo-rekreacyjne. W Krynicy-Zdroju najwięcej takich obiektów, bo 12, posiada Fundusz Wczasów Pracowniczych.

Baza gastronomiczna

Podstawowym zadaniem bazy żywieniowej jest zapewnienie turystom możliwości wyżywienia w miejscowościach i na szlakach turystycznych.

Możemy wyróżnić w niej 3 główne rodzaje:

- 1) urzędnia gastronomiczne dostarczające turystom gotowych posiłków,
- 2) urzędnia zaopatrujące turystów w artykuły spożywcze,
- 3) urzędnia zaopatrzenia zakładów gastronomicznych i sklepów detalicznych, czyli zaplecze produkcyjne, magazynowe i transportowe.

Prawie wszystkie, oprócz kwater prywatnych i schronisk młodzieżowych, obiekty noclegowe w Krynicy-Zdroju gwarantują swoim gościom pełne wyżywienie. Ewentualną barierą może okazać się cena, chociaż istnieje możliwość wykupienia tylko niektórych posiłków. W hotelach Motyl, Kasztelan, Starym Domu Zdrojowym, Henryku II i Rapsodii znajdują się restauracje w osobnym pomieszczeniu. W Krynicy-Zdroju jest 15 restauracji i każda z nich może pochwalić się specyficzną atmosferą przyciągającą nie tylko swoich stałych bywalców. Dla kuracjuszy i czasowiczów lubiących bawić się na dancinгах i „fajfach” są restauracje Cichy Kącik, Hawana oraz Restauracja Koncertowa, zlokalizowana w XIX-wiecznej willi w Parku Słotwińskim. Dla turystów poszukujących spokojniejszych miejsc znajduje się w centrum kilka restauracji o średnim standardzie. Do nich należy między innymi Berło i Cezarus, które w sezonie letnim wystawiają stoliki na zewnątrz. Godne polecenia ze względu na wyjątkową specyfikę są dwie restauracje zlokalizowane w pobliżu deptaka — pizzeria Węgierska Korona i Restauracja-Pizzeria-Pub Pod Zieloną Górką. Niewysokie ceny i szybka obsługa to główne zalety barów, których w Krynicy-Zdroju jest 12. Sezonowo otwierane są lodziarnie, a niektóre z nich pracują przez cały sezon i cukiernie. Sezonowo w kilku kawiarniach i restauracjach na oczach klientów coraz częściej smaży się naleśniki z różnymi nadzieniami, ustawia punkty sprzedaży prażonych orzechów i migdałów w karmelu. W lecie na tyłach Starego Domu Zdrojowego ustawiane są ogródki piwne z licznymi grillami, smaźalniami pstrągów i punktami sprzedaży słodczy. Przez cały rok w kilku miejscach ustawiają się sprzedawcy góralskich oscypków. Turyści mogą również samodzielnie zaopatrywać się w artykuły spożywcze w sieci sklepów. Większość sklepów otwarta jest również w soboty i niedziele.

Urządzenia towarzyszące

Potrzeby znacznej większości uczestników ruchu turystycznego wychodzą znacznie dalej niż uzyskanie noclegu i zapewnienie wyżywienia. Służy temu wiele innych urządzeń określanych jako towarzyszące. Wyróżniamy cztery ich rodzaje (Rogalewski, 1977, s. 63):

- urzędnienia umożliwiające korzystanie z walorów turystycznych,
- urzędnienia rozrywkowe,
- urzędnienia usługowe,
- urzędnienia ułatwiające uprawianie turystyki.

W Krynicy-Zdroju i okolicach jest wiele obiektów zabiegowych, w których można korzystać z zasobów wód mineralnych. Walory w postaci mikroklimatu i wysokiej jakości powietrza wykorzystywane są przez turystów i kuracjuszy podczas spacerów i wycieczek. W zimie trasy spacerowe posypywane są piaskiem, a wieczorami oświetlane są stylowymi lampami.

Deptak jest atrakcyjnie zagospodarowany i utrzymany w czystości. W lecie uruchomione są fontanny. Właściwe zagospodarowanie przestrzeni zielonych (parków i skwerów) w Krynicy-Zdroju jest tradycją.

Korzystanie z walorów klimatycznych ułatwiają także urzędnienia sportowo-rekreacyjne na wolnym powietrzu. W sezonie letnim otwarty jest odkryty basen kąpielowy. Trzy ośrodki dysponują kortami tenisowymi, które znajdują się w Parku Sportowym w Dolinie Czarnego Potoku. Park Sportowy posiada również boisko do piłki nożnej i sztuczne lodowisko.

Krynica-Zdrój to przede wszystkim ośrodek narciarski. Wyciągi i trasy mieszczą się głównie w dwóch ośrodkach, Jaworzynie Krynickiej i Słotwinach, ale rozmieszczone są też pojedynczo w różnych częściach uzdrowiska i samej gminy. Ogółem znajduje się w Krynicy-Zdroju 16 wyciągów i kolejek, w tym 7 sztucznie naśnieżanych tras i 5 sztucznie oświetlonych.

Wybudowana w roku 1997 na Jaworzynie Krynickiej kolejka gondolowa wykorzystywana jest zarówno w zimie, jak i w lecie. Jest ona najdłuższą i najnowocześniejszą kolejką gondolową w Polsce. Na stokach Jaworzyny wytyczone są trasy zjazdowe.

Walory krajoznawcze i specjalistyczne udostępniane są za pomocą szlaków turystycznych. Na terenie gminy wytyczonych jest 160 km takich szlaków, z czego w samej Krynicy-Zdroju 10. Udostępnianie walorów doliny rzeki Poprad odbywa się poprzez organizowanie spływów tratwami na jego dwóch 10-kilometrowych odcinkach z Leluchowa do Muszyny i z Piwnicznej do Rytra.

Walory krajobrazowe i rzeźba terenu sprzyjają uprawianiu paralotniarstwa, co umożliwia Klub Paralotniowy w Muszynie. Kilka kół łowieckich organizuje dla zainteresowanych turystów polowania. Na terenie gminy występują liczne jaskinie — niestety brakuje odpowiedniego oznakowania i niewielu miłośników speleologii może z nich korzystać.

Dużą atrakcją okolic Krynicy-Zdroju są cerkwie, można je oglądać dzięki broszurze *Szlakiem cerkwi*, rozprowadzanej przez Urząd Gminny Uzdrowiska w Krynicy-Zdroju.

Do urzędzeń rozrywkowych można zaliczyć liczne kawiarnie, w których odbywają się różne kulturalne imprezy i spotkania, nie licząc dancinów i „fajfów”.

Życie kulturalne organizuje w Krynicy-Zdroju Centrum Kultury, w którego skład wchodzi:

- ośrodek w Krynicy-Zdroju, organizujący imprezy na deptaku,
- kino Jaworzyna otwarte codziennie, oprócz czwartków,
- Orkiestra Zdrojowa, dająca koncerty w Muszli Koncertowej lub w Pijalni Głównej,
- Teatr Zdrojowy, wystawiający głównie sztuki zapraszanych teatrów, Scena Dramatyczna, Scena Małych Form, Scenka Lalki i Aktora oraz Kabaret.

Pamiątki można kupić prawie wszędzie, a głównie w Pijalni Głównej, gdzie mieści się kilka małych sklepików.

4. Perspektywy rozwoju turystyki w Krynicy-Zdroju

Kierunki i perspektywy rozwoju turystyki w Krynicy-Zdroju przedstawiono w oparciu o analizę SWOT. W analizie uwzględniono mocne i słabe strony turystyki w gminie, a ponadto przedstawiono szanse i zagrożenia przy realizacji perspektywy rozwoju turystyki w Krynicy-Zdroju.

Obecny stan rozwoju turystyki w gminie Krynica-Zdrój należy ocenić na tle Karpat i regionu nowosądeckiego. Jak wynika z analizy zagospodarowania turystycznego można powiedzieć, że stan turystyki w gminie jest wysoki, chociaż występują pewne niedociągnięcia.

Aby ukazać perspektywy i kierunki rozwoju turystyki należy przedstawić mocne strony tej gminy.

Mocne strony to:

- znaczące w skali kraju zasoby naturalne (wody mineralne, lasy, góry, klimat),
- wielowiekowe tradycje uzdrowiskowo-wypoczynkowe,
- uznany, międzynarodowy wizerunek Krynicy-Zdroju,
- możliwość wykorzystania zasobów do różnorodnego przeznaczenia (sport, poznawanie przyrody, turystyka specjalistyczna, biznesowa, aktywna, agroturystyka),
- baza lecznictwa uzdrowiskowego,
- dobry stan środowiska, częściowo rozwinięta infrastruktura proekologiczna,
- proturystyczne władze gminy,
- baza noclegowa o zróżnicowanym standardzie,
- baza gastronomiczna o zróżnicowanym standardzie,
- wyszkolona kadra hotelowa i medyczna.

Słabe strony to:

- słaba dostępność transportowa Krynicy-Zdroju, niedostateczna sieć dróg,
- brak obwodnicy dla transportu towarowego,
- słaba sieć dystrybucji usług turystycznych i komplementarnych,

- uzdrowiskowy wizerunek Krynicy-Zdroju,
- słaba informacja zewnętrzna,
- ograniczone działania promocyjne,
- brak szlaków turystycznych (z wyjątkiem turystyki pieszej),
- brak kadry turystycznej profesjonalnej,
- brak infrastruktury pozauzdrowiskowej z przeznaczeniem dla turystyki, sportu, rekreacji oraz działalności targowo-wystawienniczej i kongresowej,
- brak tradycji kulturowych związanych z dziedzictwem łemkowsko-bojkowskim oraz żydowskim.

Szanse rozwoju turystyki w gminie to:

- przystąpienie do Unii Europejskiej — dostęp do rynku,
- wzrost ilości dni wolnych od pracy,
- planowany zjazd z autostrady A4 w Brzesku i Tarnowie,
- przygraniczne położenie wraz z przejściami granicznymi dla turystów,
- proturystyczny program rozwoju regionalnego Małopolski,
- szeroka prywatyzacja,
- uwzględniony plan rozwoju i program inwestycyjny na najbliższe lata,
- wykorzystanie Funduszy Strukturalnych z UE.

Perspektywy rozwoju turystyki w gminie Krynica-Zdrój mogą napotkać szereg zagrożeń. Zagrożenia te to przede wszystkim:

- brak ustawy Prawo Uzdrowiskowe,
- brak drogi szybkiego ruchu Warszawa — Tarnów — Krynica,
- stagnacja w kraju i zubożenie społeczeństwa,
- zbyt wysoka cena kredytu,
- drastyczny spadek nakładów państwa na lecznictwo uzdrowiskowe,
- restrykcyjny i antymotywacyjny system podatkowy,
- konkurencja turystyki słowackiej,
- brak promocji i informacji w innych regionach Polski,
- słaba promocja polskiej turystyki za granicą,
- dekapitalizacja bazy turystycznej i sanatoryjnej.

Reasumując, dalszy rozwój Krynicy-Zdroju uzależniony jest od uruchomienia nowych celów i motywów do przyjazdu, np. różnorodne działania turystyczne i paraturystyczne, sportowe, kulturalne, biznesowe i kongresowe. Narzędziem realizacji tych celów powinna być promocja i wzmocnienie wizerunku turystyczno-sportowego całej gminy. W osiągnięciu celów pomocne mogą być cele operacyjne takie, jak: modernizacja istniejących i definiowanie nowych produktów, rozwój atrakcji i infrastruktury turystycznej i komplementarnej, atrakcyjniejszy marketing i promocja oraz wzmocnienie instytucjonalne i organizacyjne.

Bibliografia

1. Kotler P. 1980. *Marketing Management. Analysis, Planning and Control*. Englewood Cliffs: Prentice Hall. ISBN 0135579759.
2. Łazarek R. 1999. *Ekonomika turystyki*. Warszawa: Wyższa Szkoła Ekonomiczna. ISBN 83-86980-60-0.
3. Rogalewski O. 1977. *Zagospodarowanie turystyczne*. Warszawa: WSiP.
4. *Rocznik Statystyczny Województwa Nowosądeckiego*. 1988. Nowy Sącz: WUS.
5. *Strategia rozwoju gminy uzdrowiskowej Krynica w zakresie wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw*. Kraków 1999.

Streszczenie

W artykule pt. *Zagospodarowanie turystyczne w gminie Krynica-Zdrój* autorzy podjęli próbę przedstawienia stanu zagospodarowania turystycznego w gminie Krynica-Zdrój. Przedstawili bazę noclegową, komunikacyjną, gastronomiczną i towarzyszącą w gminie Krynica-Zdrój. Ponadto, narysowali kierunki rozwoju turystyki w gminie Krynica-Zdrój, wykorzystując analizę SWOT do ustalenia misji i celów strategii rozwoju produktu turystycznego.

Słowa kluczowe

zagospodarowanie turystyczne, produkt turystyczny, Gmina Krynica-Zdrój

Tourist Development in the District of Krynica-Zdrój

Summary

The article entitled the *Tourist Development in the District of Krynica-Zdrój* attempts to present the state of tourist development in the district of Krynica-Zdrój. The authors describe accommodation, transport, gastronomic and accompanying conditions in the district of Krynica-Zdrój. Furthermore, they outlined the directions of development for tourism in the district of Krynica-Zdrój with the help of SWOT analysis in order to define the mission and objectives of the tourist product development strategy.

Key words

tourist development, tourist product, the district of Krynica-Zdrój

